

Gemeente Amsterdam
Dienst Onderzoek en Statistiek

De staat van de aandachtswijken

Zeeburg

Project 7181

In opdracht van Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling en Dienst Wonen

Lieselotte Bicknese

Jeroen Slot

Weesperstraat 79
1018 VN Amsterdam
Telefoon 020 527 9424
l.bicknese@os.amsterdam.nl

Postbus 658
1000 AR Amsterdam
Fax 020 527 9595
www.os.amsterdam.nl

Amsterdam, augustus 2007

Inhoud

Inleiding	4
1 Aandachtswijken	5
2 De Staat van de Buurt	7
2.1 Leefsituatie: veranderingen in aandachtswijken	7
2.2 Bevolking, woningmarkt en woonmilieus: krap wonen in Indische Buurt Oost	7
2.3 Gezondheid inwoners Zeeburg gemiddeld	10
2.4 Onderwijs: veel achterstandsleerlingen in Indische Buurt	11
2.5 Economie: weinig kleine ondernemingen	13
2.6 Werkloosheid hoog in Zuidkwadranten Indische Buurt	13
2.7 Welvaart: hoog aandeel minimajongeren in alle aandachtswijken	14
2.8 Maatschappelijke participatie: sociale cohesie ondergemiddeld in aandachtswijken	14
2.9 Participatie in cultuur en sport bovengemiddeld in stadsdeel	15
2.10 Participatie in politiek: opkomst laag in Indische Buurt	16
2.11 Veiligheid Indische Buurt West normaal, maar laag veiligheidsgevoel	16
3 Stoplichtrapportage	19
3.1 Kerncijfers	19
3.2 Dynamiek in stadsdeel	19

Inleiding

Minister Vogelaar heeft vijf wijken in Amsterdam geselecteerd, waarin zij de komende 8-10 jaar extra wil investeren om de transformatie van aandachtswijk naar krachtwijk te ondersteunen: Amsterdam Noord; Amsterdam Oost, Bijlmer, Nieuw West en Bos en Lommer. Amsterdam heeft in het rapport *Krachtige mensen, Krachtige buurten, fundament voor de Amsterdamse wijkaanpak* gekozen om de focus van de wijkaanpak te richten op 17 buurten.

De stadsdelen hebben voor de 17 buurten een eerste analyse van de opgave voor de wijkaanpak op buurtniveau gemaakt. Op verzoek van de stadsdelen is de Dienst Onderzoek en Statistiek, O+S, gevraagd een verdieping van de huidige analyses te maken. Deze rapportage beschrijft aan de hand van statistieken en enquêteresultaten de stand van de aandachtswijken in stadsdeel Zeeburg.

In Zeeburg is één buurt aangewezen als aandachtswijk:

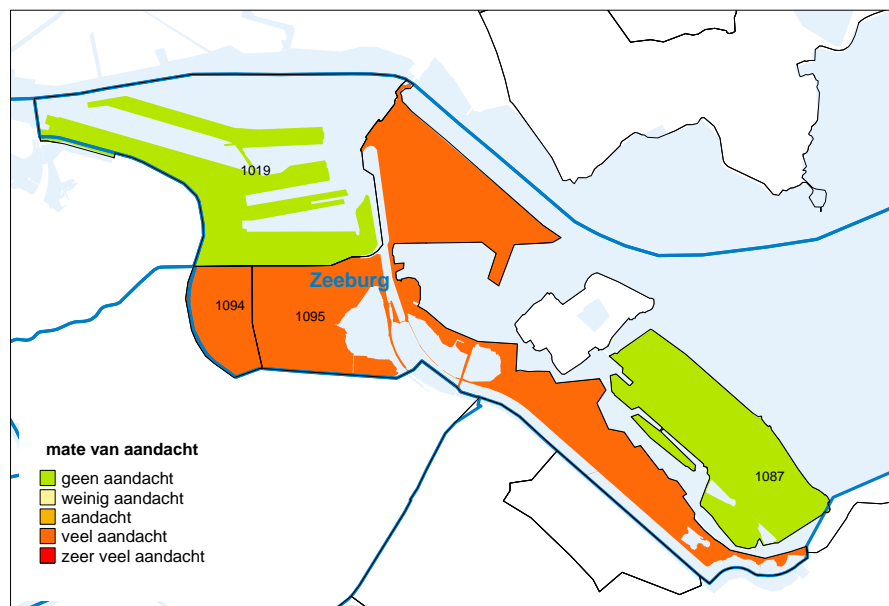
- Indische Buurt West (buurtcombinatie G31)

De analyse is op verzoek van het stadsdeel uitgebreid met één buurtcombinatie Indische Buurt Oost (G32) die niet in het fundament is opgenomen. Deze gegevens zijn bedoeld als achtergrondinformatie. In de meeste gevallen wordt de analyse op buurtcombinatieniveau uitgevoerd. Waar mogelijk wordt gekeken naar een kleiner schaalniveau.

1 Aandachtswijken

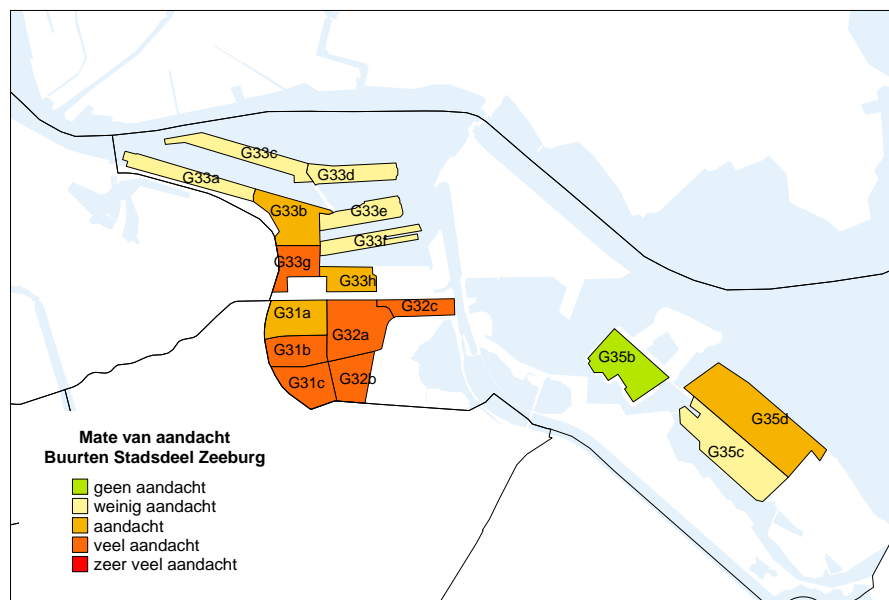
Wanneer de indicatoren van VROMⁱ benaderd worden met behulp van Amsterdamse informatiebronnen komen de postcodegebieden 1094 en 1095 in Zeeburg als aandachtsgebieden naar voren, oftewel de buurtcombinaties Indische Buurt West (G31), Indische Buurt Oost (G32) en Zeeburgereiland/Nieuwe Diep (G34).

Aandachtswijken Zeeburg op basis benadering VROM-indicatoren, postcodegebieden, 2007

De onderstaande kaart geeft aan welke buurten op grond van een aantal statistische indicatoren voor sociale problematiekⁱⁱ extra aandacht verdienen bij de wijkaanpak. Het hoogst scoren het Zuidwestkwadrant (G31c) en het Zuidoostkwadrant (G32b).

Aandachtswijken in Zeeburg op basis van sociale problematiek, naar buurt, 2007

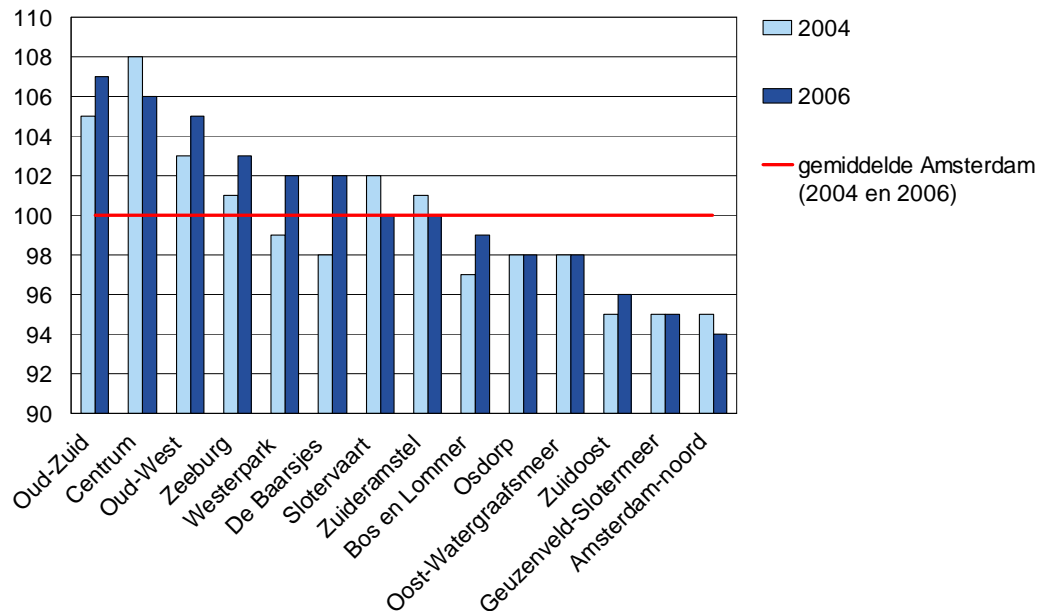

2 De Staat van de Buurt

2.1 Leefsituatie: veranderingen in aandachtswijken

De Leefsituatie-index (SLI) geeft het algemene welzijnsniveau van de Amsterdammers weer. De index is opgebouwd uit gegevens over wonen, gezondheid, bezit van consumptiegoederen, vrijetijdsactiviteiten, mobiliteit, sociale participatie, sportactiviteit en vakantie. De SLI is in Zeeburg gestegen en ligt met 103 punten boven het stedelijke gemiddelde van 100.

Leefsituatie-index ten opzichte van het stedelijk gemiddelde, 2004 en 2006

Bron: enquête Staat van de Stad Amsterdam, O+S

2.2 Bevolking, woningmarkt en woonmilieus: krap wonen in Indische Buurt Oost

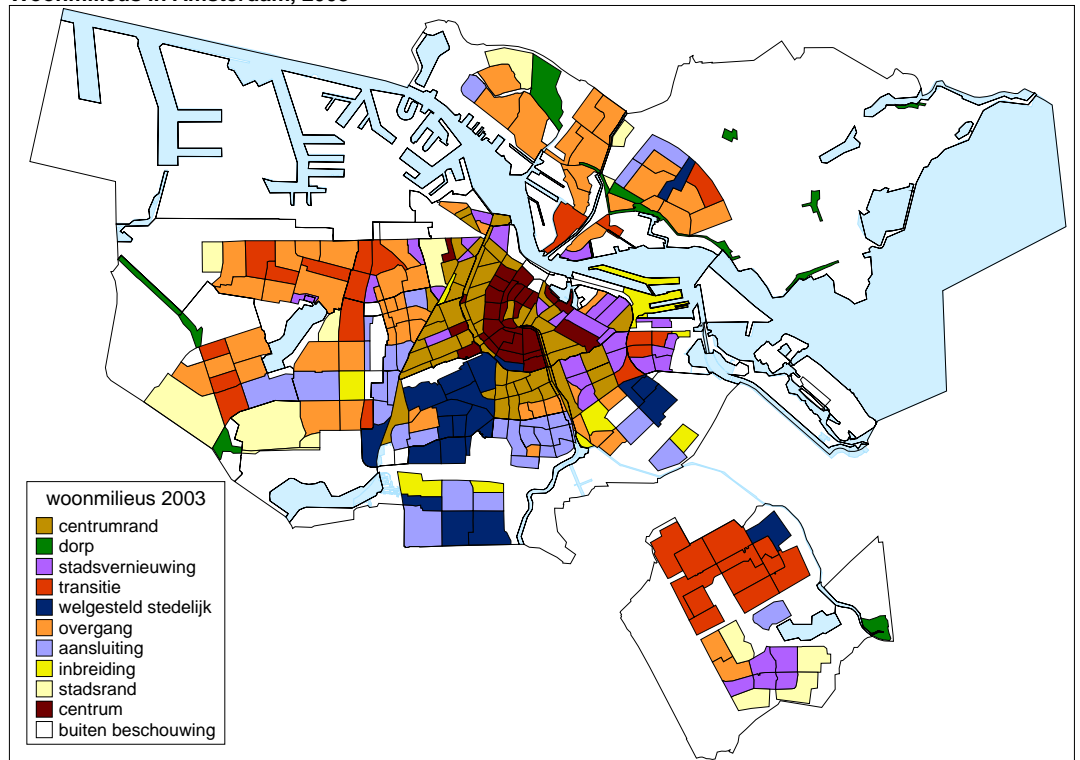
In 2003 zijn alle buurten in Amsterdam onderverdeeld naar woonmilieu.¹ In de Indische Buurt komen de volgende woonmilieus voor:

- Het Zuidwestkwadrant van de Indische Buurt (G31c) en het overgrote deel van de Indische Buurt Oost (G32) hebben in 2003 een overgangsmilieu. Het typerende kenmerk voor dit milieu is een duale bevolkingsstructuur van autochtone ouderen en gezinnen van etnische minderheden. In een vrij gematigd tempo maakt de ene groep plaats voor de andere in de vaak kleine sociale huurwoningen.

¹ Dienst Wonen: Stedelijke dynamiek bij stagnerende woningmarkt, 2004.

- In de buurten die tot het transitiemilieu worden gerekend (het Noordwestkwadrant van de Indische Buurt) verloopt de omslag naar een bevolkingssamenstelling met vooral allochtone gezinnen sneller. In deze gebieden is sprake van een sterke mate van doorstroming: 29% van de bewoners van het transitiemilieu heeft een woonduur korter dan één jaar. Ook wordt in deze buurten sterke probleemcumulatie aangetroffen: een hoog aandeel sociale huurwoningen valt samen met hoge werkloosheid, bijstandsafhankelijkheid en een hoog aandeel etnische minderheden.
- De Zeeburgerdijk Oost valt onder het inbreidingsmilieu en is een nieuwbouwwijk.

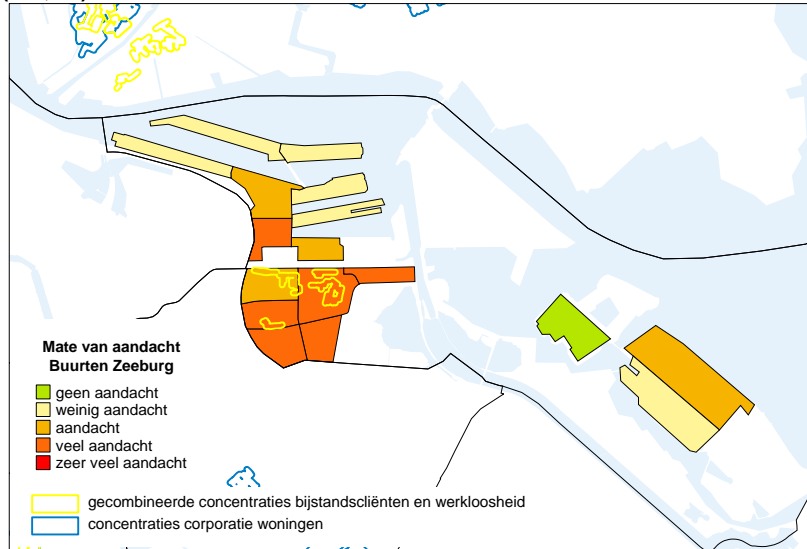
Woonmilieus in Amsterdam, 2003

De staat van de aandachtswijken: Zeeburg

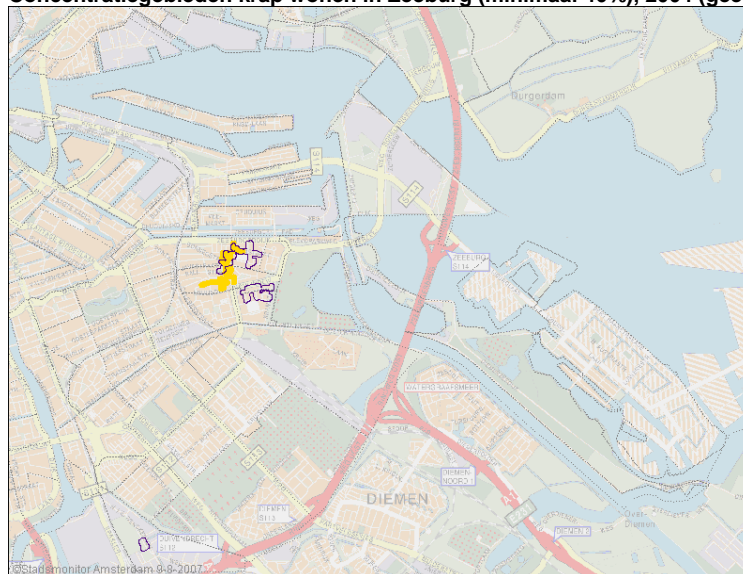
In het noordelijke deel van de Indische Buurt komen concentraties voor van bijstandsgerechtigden en werkloosheid.

Concentratiegebieden van sociale woningbouw (>98%), bijstandsccliënten (>16,5%) en werklozen (>18,6%)

Het concentratiegebied van krapwonenden, waarbij minimaal 46% van de woningen net zoveel of minder kamers heeft als het aantal bewoners, neemt in het Noordwestkwadrant Indische Buurt Zuid (G31b) in omvang af. De bewoners van de Indische Buurt Oost (G32) zijn de laatste twee jaar naar verhouding vaker krap gehuisvest. De meeste woningen in de aandachtsgebieden (82%) hebben maximaal drie kamers.

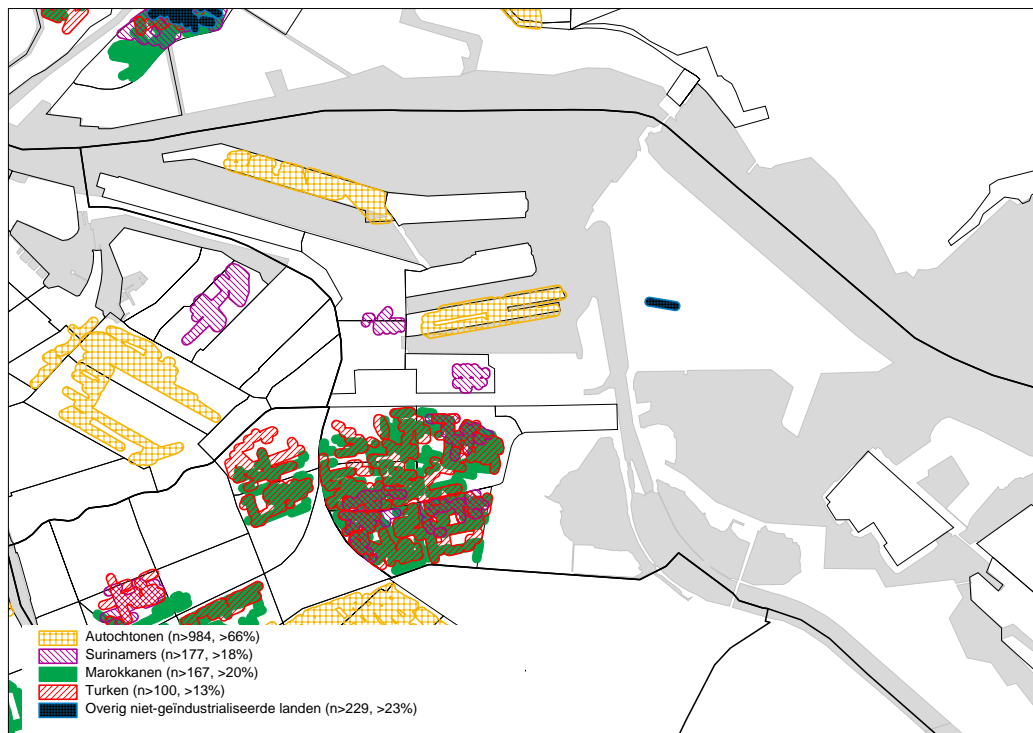
Concentratiegebieden krap wonen in Zeeburg (minimaal 46%), 2004 (geel) en 2006 (blauw)

In de aandachtsgebieden in Zeeburg komen geen concentraties voor met minimaal 24% 0 tot 11-jarigen of 13% 12 tot 17 jarigen. In het Oostelijk Havengebied wonen op enkele plekken wel relatief veel jongeren.

Met uitzondering van de buurt Zeeburgerdijk Oost, komen in alle buurten in de Indische Buurt gemengde concentraties voor van Turken en Marokkanen. Daarnaast wonen in de zuidelijke kwadranten en in het noordoostkwadrant relatief veel Surinamers.

Concentratiegebieden van etnische groepen in Zeeburg, 2006

2.3 Gezondheid inwoners Zeeburg gemiddeld

De gemiddelde levensverwachting in Zeeburg ligt zowel voor mannen als vrouwen onder het stedelijk gemiddelde.

Levensverwachting bij geboorte in jaren, 2000-2004

	mannen	vrouwen
Amsterdam-Noord	74,5	78,4
Amsterdam	75,1	79,7
Nederland	76,4	81,3

Het aandeel inwoners van Zeeburg dat aangeeft een (zeer) goede gezondheid te hebben ligt met 81% rond het stedelijk gemiddelde (82%). Op grond van de gemiddelde antwoorden per woonmilieu in Amsterdam kan er vanuit worden gegaan dat in de Indische Buurt, waar de woonmilieus transitie en stadsvernieuwing voorkomen, de ervaren gezondheid gemiddeld lager is dan in het Oostelijk Havengebied (inbreidingsmilieu).

Landelijke cijfers van TNO laten zien dat 14% van de jongens en 17% van de meisjes in de leeftijdsgroep 4 tot 15 jaar te dik is. Uit de evaluatie van de pilot van het project

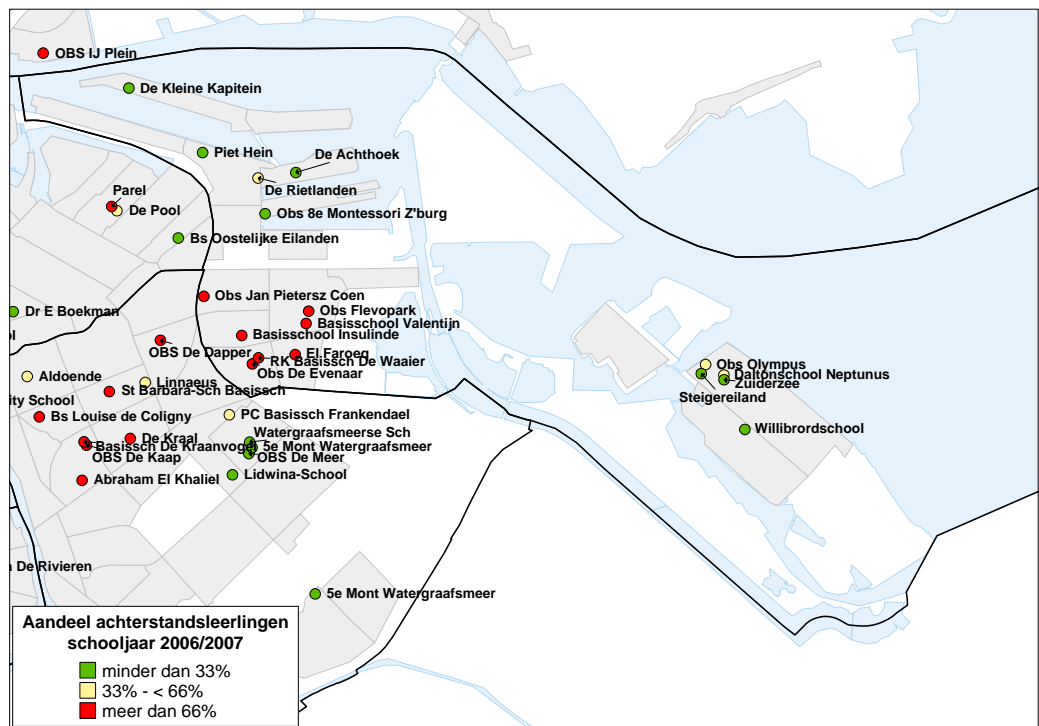
De staat van de aandachtswijken: Zeeburg

JUMPin blijkt dat het aandeel basisschoolleerlingen met overgewicht in een aantal Amsterdamse achterstandswijken fors hoger ligt (2002: 36%). Er zijn nog geen cijfers bekend over Zeeburg in het JUMPin Leerlingvolgsysteem. Zeeburg gaat vanaf 2007 Deelnemen aan het JUMPin Leerlingvolgsysteem.

2.4 Onderwijs: veel achterstandsl leerlingen in Indische Buurt

Minimaal tweederde van de leerlingen van alle basisscholen in de Indische Buurt hebben een leerlinggewicht.

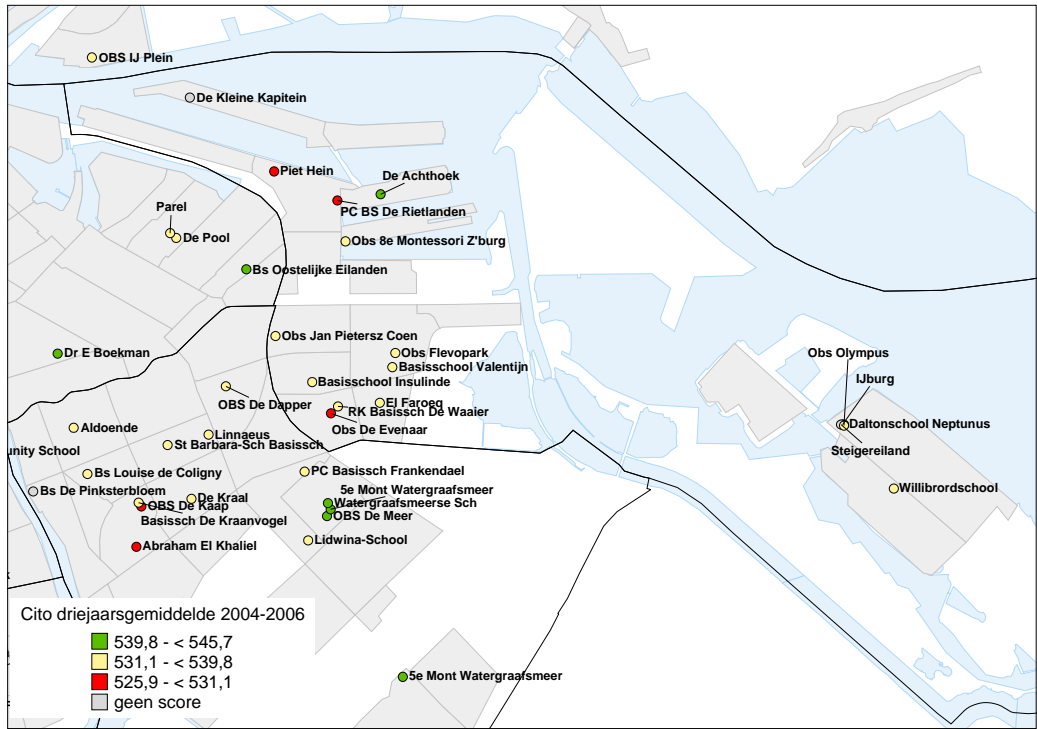
Aandeel leerlingen met leerlinggewicht per school, schooljaar 2006/2007

De gemiddelde Citoscore in Zeeburg ligt met 536,1 rond het stedelijk gemiddelde van 536,8. In het stadsdeel deed 27% van de leerlingen in groep 8 niet mee aan de Citotoets (Amsterdam: 21%). In Zeeburg zijn drie basisscholen met een gemiddelde Citoscore lager dan 531,1 (stedelijk gemiddelde 535,8). Hiervan bevindt De Evenaar zich in het aandachtsgebied.

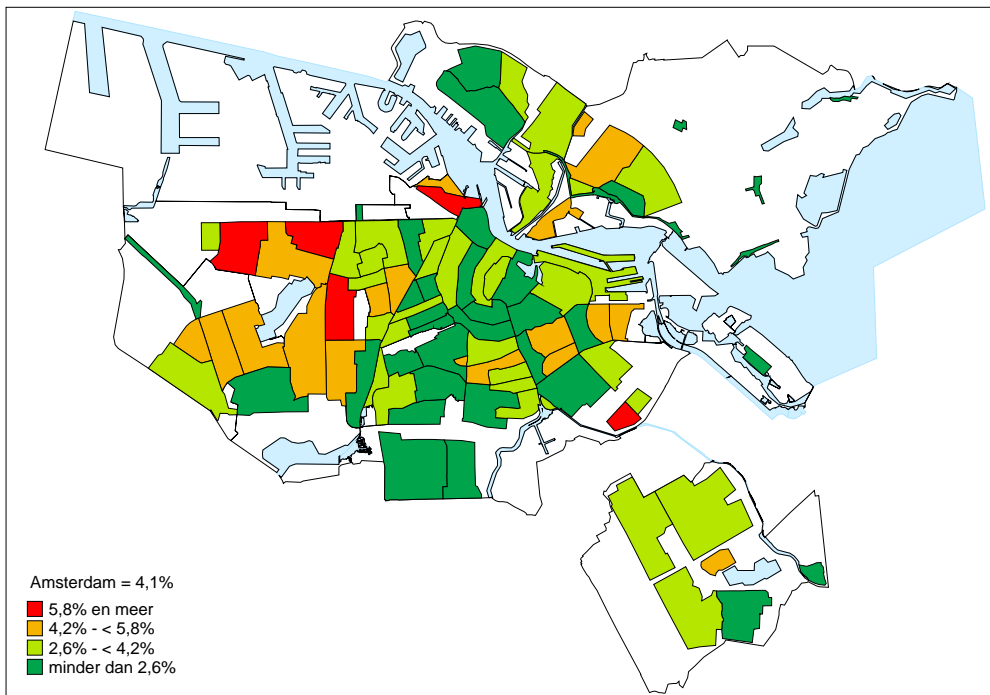
De staat van de aandachtswijken: Zeeburg

Citoscores per school in Zeeburg, driejaarsgemiddelde 2004-2006

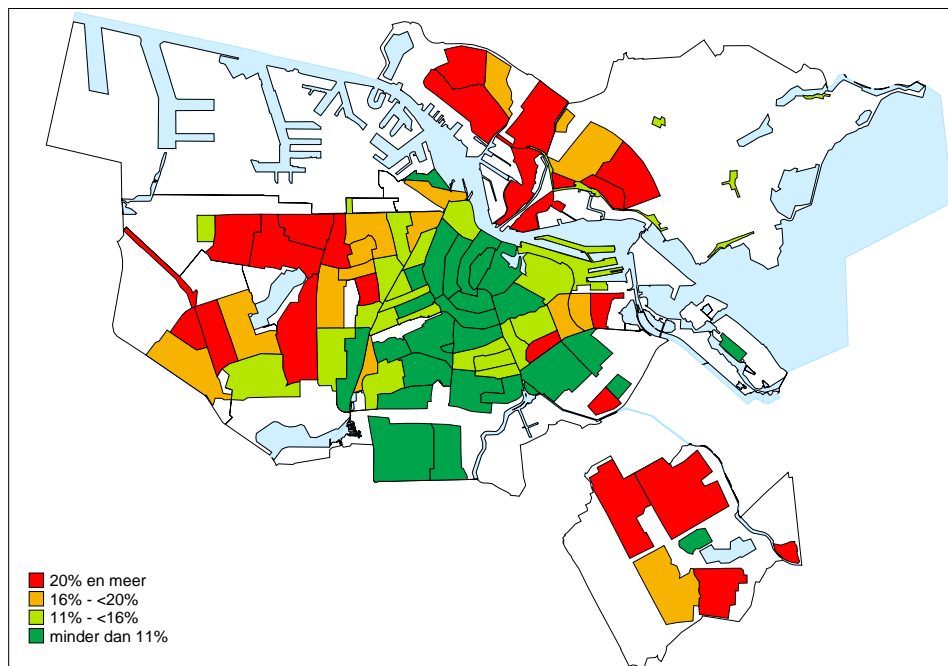
Het relatief verzuim onder leerplichtige leerlingen ligt in de Indische Buurt iets boven het stedelijk gemiddelde van 4,2%.

Aandeel relatief verzuim in leerplichtpopulatie van stadsdeel waar de leerling woont, 2005/2006

Het aandeel voortijdig schoolverlaters van 17 tot en met 22 jaar ligt in de Indische Buurt Oost verder boven het stedelijk gemiddelde van 16% dan in de Indische Buurt West.

Aandeel VSV'ers op de totale populatie bovenleerplichtigen in stadsdeel waar leerling woont, 31 juli 2006

bron: DMO/O+S

2.5 Economie: weinig kleine ondernemingen

Gemiddeld zijn er in Amsterdam op elke 1.000 inwoners 570 banen. In de Indische Buurt Oost en West zijn dit er respectievelijk 131 en 123. Buurten met relatief weinig bedrijvigheid zijn Zeeburgerdijk Oost en het Zuidoostkwadrant (zie hoofdstuk 3).

In de Indische Buurt West bevindt de meeste werkgelegenheid zich in de zakelijke dienstverlening en in het onderwijs, terwijl in de Indische Buurt Oost de gezondheids- en welzijnszorg de grootste sector is.

Gemiddeld bevinden zich in Amsterdam per 1.000 inwoners 69 ondernemingen waarin 5 of minder personen werkzaam zijn. In de aandachtsbuurten in Zeeburg zijn dit er minder: 42 in de Indische Buurt West en 31 in de Indische Buurt Oost.

2.6 Werkloosheid hoog in Zuidkwadranten Indische Buurt

Begin 2007 ligt de werkloosheid in Zeeburg met 7,1% rond het stedelijk gemiddelde (7,3%). In de Indische Buurt ligt de werkloosheid gemiddeld hoger. Dit geldt vooral voor het Zuidwestkwadrant (11,4%) en het Zuidoostkwadrant (11%, zie hoofdstuk 3). In de volgende tabel staat de werkloosheid per buurtcombinatie weergegeven.

Werkloosheid per buurtcombinatie, 1 januari 2007

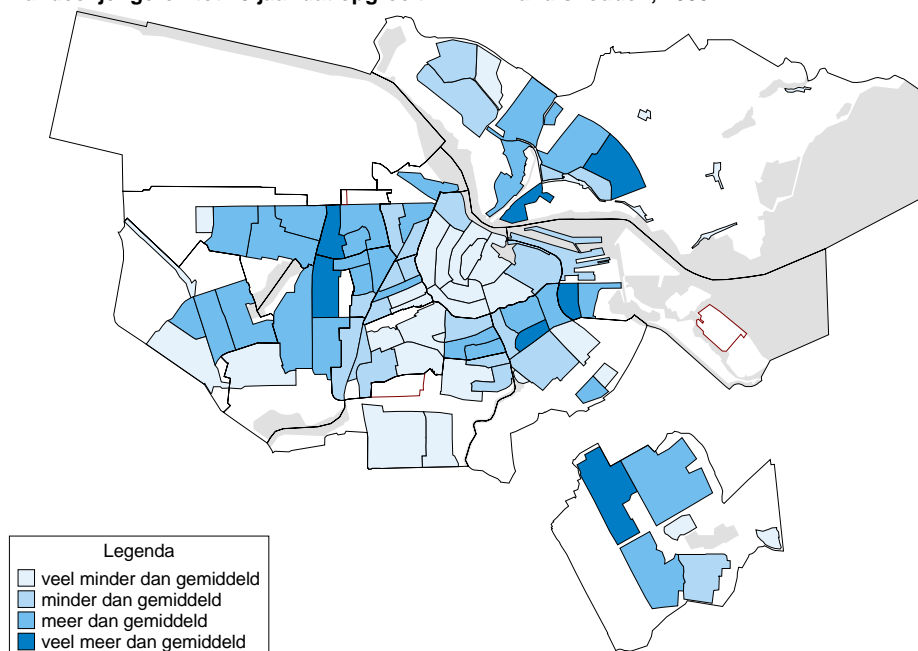
Indische Buurt West	9,7
Indische Buurt Oost	10,0
Zeeburg	7,1
Amsterdam	7,3

2.7 Welvaart: hoog aandeel minimajongeren in alle aandachtswijken

Het aantal minima per buurt is alleen over 2004 bekend. In drie kwadranten in de Indische Buurt ligt het aandeel minima tot 65 jaar ruim boven het stedelijk gemiddelde van 17%. Het gaat om het Zuidwest-, Zuidoost- en Noordoostkwadrant (respectievelijk 32%, 30% en 26%, zie hoofdstuk 3).

Over 2005 is het aandeel minimajongeren bekend per buurtcombinatie. In de Indische Buurt West en Oost groeit respectievelijk 42% en 40% van de jongeren tot 18 jaar op in een minimahuishouden (Amsterdam: 28%).

Aandeel jongeren tot 18 jaar dat opgroeit in minimahuishouden, 2005

Bron: Armoedemonitor

2.8 Maatschappelijke participatie: sociale cohesie ondergemiddeld in aandachtswijken

In Amsterdam geeft 14% van de bevolking aan zich sterk geïsoleerd te voelen. In Zeeburg ligt dit percentage iets hoger (16%). Van de woonmilieus die veel voorkomen in Zeeburg

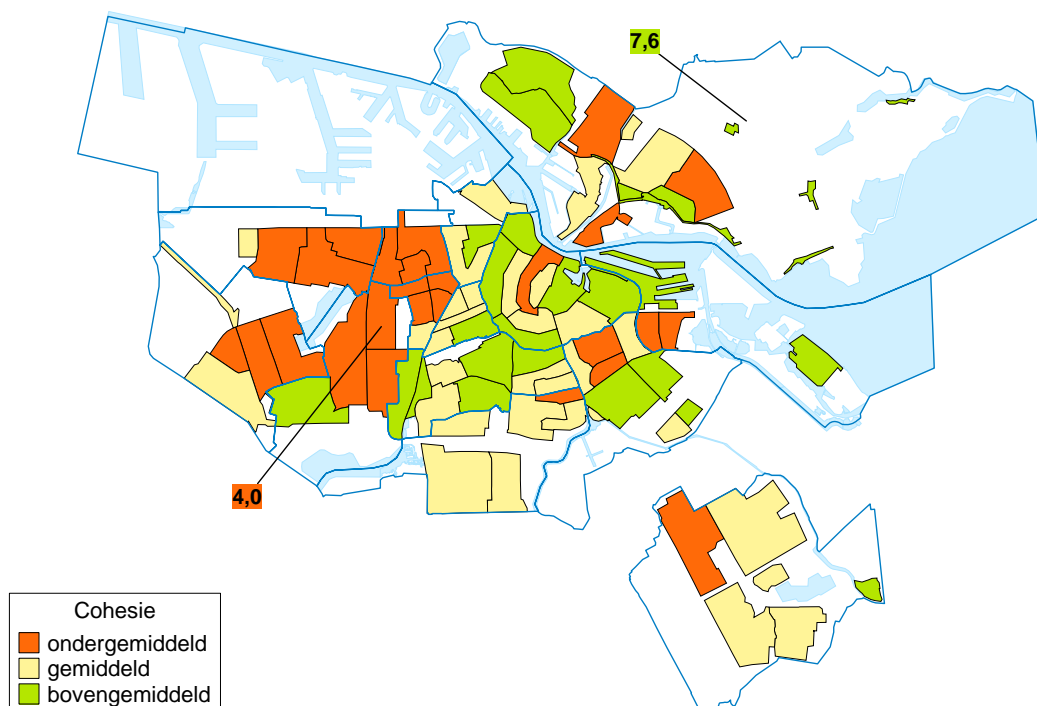
is bekend dat in het transitie­milieu en het stads­vernieuwings­milieu sociaal isolement relatief vaak voorkomt (18%) en in het inbreidings­milieu juist niet (10%).

In stads­deel Zeeburg ligt het aandeel inwoners dat minstens één keer per maand actief is in een vereniging of organisatie met 28% iets lager dan gemiddeld in Amsterdam (32%).

De inwoners van Zeeburg hebben minder vaak contact met hun bure­n dan gemiddeld in de stad: 48% heeft minimaal één keer per week contact met de bure­n, voor Amsterdam als geheel is dat 55%. Alleen in stads­deel De Baarsjes heeft men nog minder vaak contact met de bure­n (44% minimaal 1 keer per week).

Zowel in de Indische Buurt West als Oost is de sociale cohesie lager dan gemiddeld in de stad.

Sociale cohesie

Bron: Monitor Leefbaarheid en Veiligheid, O+S

2.9 Participatie in cultuur en sport bovengemiddeld in stads­deel

Inwoners van stads­deel Zeeburg gaan iets vaker naar verschillende culturele uitgaans­gelegenheden dan de gemiddelde Amsterdammer. Zo ondernam 45% de afgelopen 12 maanden ten­minste vier culturele uitgaans­activiteiten tegenover 41% in de gehele stad. In de aandachts­wijk Indische Buurt Oost ligt deze deelname ver onder het gemiddelde (15%), in de Indische Buurt West is men even actief als gemiddeld in het stads­deel (45%).

In stads­deel Zeeburg doen de inwoners vaker aan sport dan in de gehele stad: 59% tegenover gemiddeld 51%. Maar de inwoners voldoen wel iets minder vaak aan de norm

voor gezond bewegen (minimaal een half uur per dag matig intensief bewegen; 46%, gemiddeld 50%).

2.10 Participatie in politiek: opkomst laag in Indische Buurt

De verkiezingsopkomst (Tweede Kamer en stadsdeel) is in de aandachtswijken van Zeeburg lager dan gemiddeld in het stadsdeel en dan gemiddeld in de stad. Dat geldt in sterke mate voor de Indische Buurt Oost. In de Indische Buurt West is de opkomst voor de Tweede Kamerverkiezingen vooral laag in het Zuidwest kwadrant (61%, zie hoofdstuk 3).

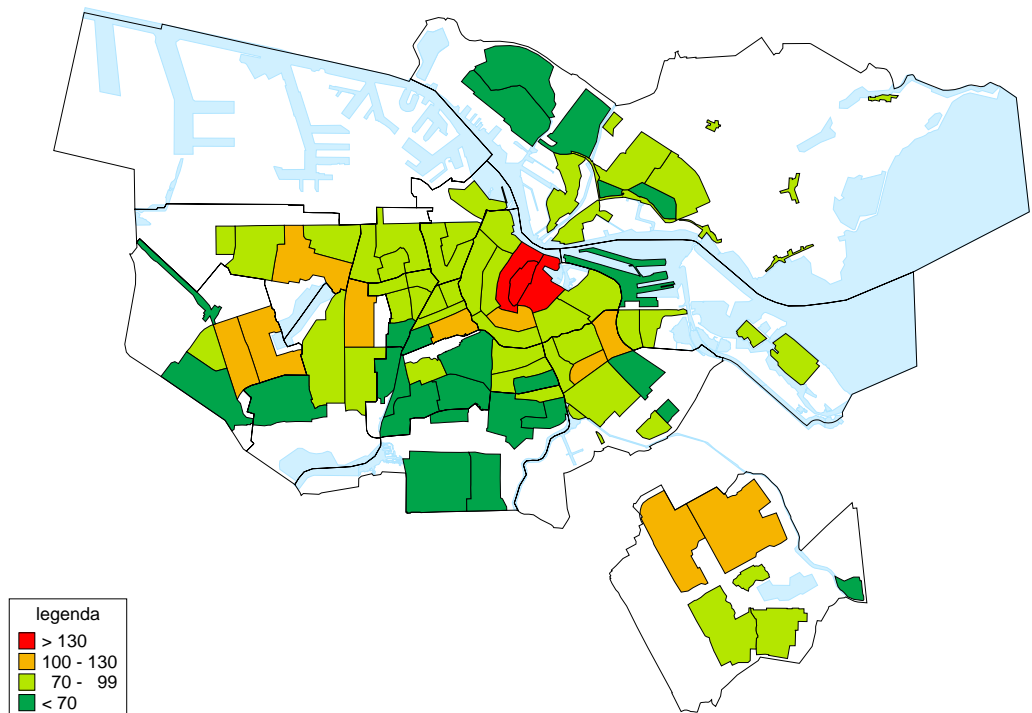
Opkomstpercentage verkiezingen 2006 naar buurtcombinatie

		stadsdeelraad	Tweede Kamer
Indische Buurt West	G31	50	67
Indische Buurt Oost	G32	49	63
Zeeburg	G	56	75
Amsterdam		53	74

2.11 Veiligheid Indische Buurt West normaal, maar laag veiligheidsgevoel

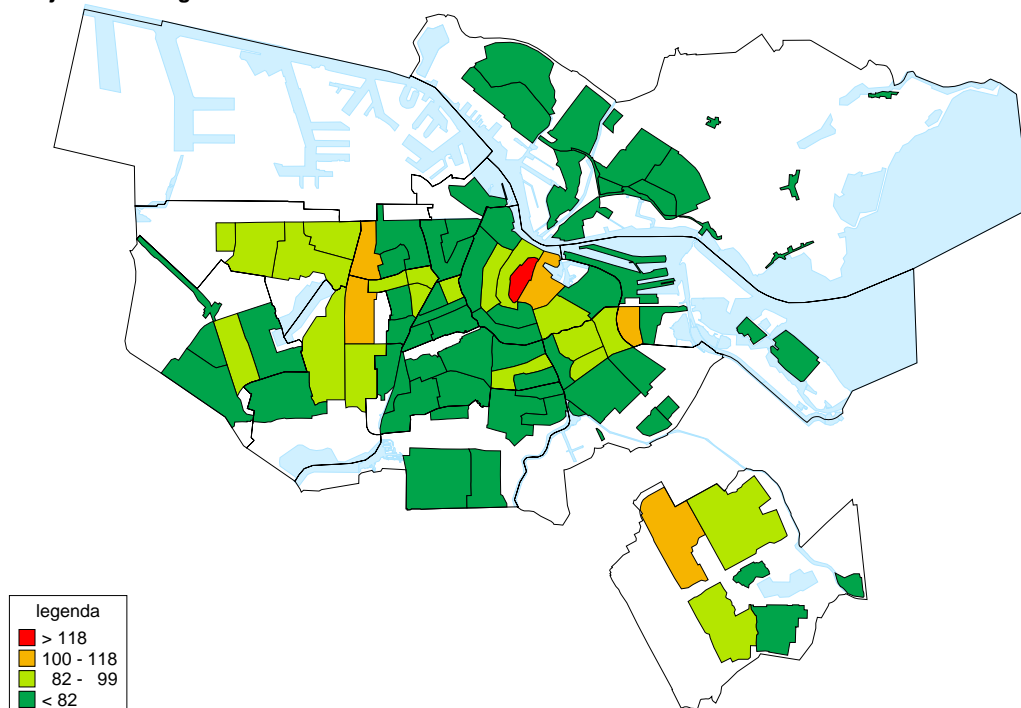
De objectieve veiligheid ligt in de Indische Buurt West met 85 punten op de Veiligheidsindex rond het stedelijk gemiddelde (87). In de Indische Buurt Oost/IJeiland is deze iets beter (79).

Objectieve Veiligheidsindex 2006

Na het wallengebied en de Bijlmer is het veiligheidsgevoel in Amsterdam het laagst in de Indische Buurt West. Het veiligheidsgevoel laat de laatste jaren wel een verbetering zien. In de rest van het stadsdeel ligt het veiligheidsgevoel boven het stedelijk gemiddelde.

Subjectieve Veiligheidsindex 2006

In de Indische Buurt West ligt het aandeel inwoners dat vaak jongerenoverlast ervaart hoger dan in de Indische Buurt Oost (23% tegenover 14%, zie hoofdstuk 3). Hiermee ligt de ervaren jongerenoverlast rond het stedelijk gemiddelde van 17%.

3 Stoplichtrapportage

3.1 Kerncijfers

In onderstaande tabel worden de aandachtswijken in Zeeburg op een aantal kernindicatoren afgezet tegen het stedelijk gemiddelde. De gebruikte indicatoren staan beschreven in de eindnoten. ⁱⁱⁱ Een deel van de cijfers is alleen op buurtcombinatieniveau beschikbaar.

Stoplichtoverzicht kenmerken aandachtsgebieden Zeeburg tov het stedelijk gemiddelde

		Aandeel corporatiewoningen	Economie: Werkgelegenheid	Werkloosheid	Welvaart	% niet-westerse allochtonen	Basisonderwijs	Politieke interesse	Objectieve veiligheidsindex 2006	Jeugdoverlast	Sociale cohesie	Verloedering	Kwaliteit woonomgeving
G31a	Noordwestkwadrant Indische Buurt Noord	63	147	9,2	22	49	532,2	70					
G31b	Noordwestkwadrant Indische Buurt Zuid	63	115	8,7	22	57	533,3	70					
G31c	Zuidwestkwadrant Indische Buurt	92	108	11,4	32	69	529,8	61					
G31	Indische Buurt West	71	123	9,7	25	59	231,8	67	85	23	5,4	40	5,9
G32a	Noordoostkwadrant Indische Buurt	78	158	9,9	26	57	533,2	64					
G32b	Zuidoostkwadrant Indische Buurt	81	89	11,0	30	64	534,5	62					
G32c	Zeeburgerdijk Oost	49	71	4,4	12	31	533,6	63					
G32d	Flevopark	0	269	10,0	10	4	533,6	63					
G32	Indische Buurt Oost	78	131	10,0	27	59	533,6	63	79	14	5,1	37	6,0
G	Zeeburg	58	247	7,1		40	536,1	75	75	17		29	6,6
	Amsterdam	52	570	7,3	17	34	536,8	74	87	17	6,1	31	7,1

Betekenis kleuren: De rode vakken wijken in negatieve zin meer dan een standaarddeviatie af van het stadsgemiddelde en de groene vakken in positieve zin.

3.2 Dynamiek in stadsdeel

De volgende tabel geeft aan of een buurt zich in positieve of negatieve richting ontwikkelt ten opzichte van het stedelijk gemiddelde.

De staat van de aandachtswijken: Zeeburg

		verhuismobiliteit 2002-2007	mutatie niet- westerse allochtonen 2002-2007 (procentpunten)	groei 12-18 jarigen 2001-2006 (procenten)
G31a	Noordwestkwadrant Indische Buurt Noord	18,9	-6,1	-16
G31b	Noordwestkwadrant Indische Buurt Zuid	17,3	-5,9	-20
G31c	Zuidwestkwadrant Indische Buurt	12,3	3,0	-5
G31	Indische Buurt West			
G32a	Noordoostkwadrant Indische Buurt	14,1	1,1	-11
G32b	Zuidoostkwadrant Indische Buurt	13,1	2,7	3
G32c	Zeeburgerdijk Oost	18,8	11,7	875
G32d	Flevopark	13,1	1,7	0
G32	Indische Buurt Oost			
	Amsterdam	13,5	1,7	5,7

ⁱ Bron: O+S: *Probleemwijken in Amsterdam*, 2007. Indicatoren: Gemiddeld netto huishoudinkomen, aandeel werkenden, aandeel laagopgeleiden, aandeel woningen < 4 kamers, <1970 en sociale huur, signalering van bekladding en vernieling, overlast burens, overlast andere groepen mensen, veiligheidsgevoel, waardering woning en buurt, verhuisgeneigdheid, geluidsoverlast, overlast verkeer en vervuiling, verkeersveiligheid.

ⁱⁱ Bron: O+S: *Probleemwijken in Amsterdam*, 2007. Indicatoren: Aandeel en mutatie van het aantal jongeren, opkomst bij verkiezingen, aandeel (langdurige) minima, aandeel eenoudergezinnen, jeugdwerkloosheid, aandeel niet-westerse allochtonen, gemiddelde Citoscore en sociale cohesie.

ⁱⁱⁱ Betekenis kleuren: De rode vakken wijken in negatieve zin meer dan een standaarddeviatie af van het stadsgemiddelde en de groene vakken in positieve zin.

Voor de stoplichtrapportage zijn de volgende indicatoren gebruikt:

Wonen: Het aandeel corporatiewoningen

Economie: Aantal banen per 1.000 inwoners

Werkloosheid: Aandeel Niet-werkende werkzoekenden per 1-1-2007

Welvaart: Aandeel minima jonger dan 65 jaar (2004)

Aandeel niet-westerse allochtonen per 1-1-2007

Basisonderwijs: Citoscore 2006 (buurtcijfers berekend op basis van het gemiddelde van de scholen in de buurt, stadsdeelcijfers op basis van alle in het stadsdeel wonende leerlingen)

Politieke interesse: Opkomst tweede kamer verkiezingen 2006

Objectieve Veiligheidsindex 2006

Jeugdoverlast en verloederingsindex: Aandeel dat vaak verloederingskenmerken/jeugdoverlast signaleert (bron: Monitor Leefbaarheid en Veiligheid 2006)

Sociale cohesie: Kengetal berekend op basis van de respons op vier stellingen uit de Monitor Leefbaarheid en

Veiligheid: De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks, In deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om, Ik woon in een gezellige buurt met veel saamhorigheid en Ik voel mij thuis bij de mensen in deze buurt.

Woonomgeving: Rapportcijfer woonomgeving 2005 (bron: Wonen in Amsterdam).